Ч. 98 | Середа 5 (17) мая 1899. | Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Охота Чехів до згоди. — Збори німецких мужів довіря у Відни. — Вовнне відшкодоване для чужих підданих на Кубі).

Як колись Німці доказували, що они готові помирити ся, але то Чехи не хотять того і вічно роблять заколот та неспокій в краю і державі, так тепер говорять зовсім так само Чехи. Ролї поміняні. На вчерашнім засіданю ческого сойму оба ческі бесідники кн. Фридрих Шварценберґ і др. Крамарж однодушно доказували, що Чехи готові до згоди, що навіть дали вже докази того, але Німці тому противлять ся. Кн. Шварценберґ яко предсїдатель комісиї буджетової промавляв за буджетом, а при сїй нагоді розбирав причини прикрого положеня в рільництві і промислі та висказав свій жаль з того, що Австрия не старає ся здобути собі нових торгів для свого промислу. Відтак зазначив бесідник з вагою, що сойм ческий своїми працями дає доказ того, що не хоче борби і незгоди. Доказом на то також відрочене рішеня що до мандатів німецких послів. „В нашій державі — казав кн. Шварценберґ — веде ся борбу проти Славян а не против Німців. Ми готові до згоди, але нас ніхто не слухає. Була би вже найвисша пора, щоби винайдено якийсь спосіб для сапованя політичної ситуациї; §. 14 мабуть не вистане. Було би може некомпетенциєю, коли би §. 14 мав бути ужитий до залагодженя национальних спорів в Чехії на так довго, доки не будуть унормовані права меншостий национальних і в инших частях Австриї. Серед грімких оплесків заявив бесідник, що в Чехії всї політичні партиї згідні в тім, щоби справедливости допомогти до побіди.

По сїм промавляв пос. Крамарж, котрий заявив, що Молодочехи остали ся вірні своїй програмі та будуть і на дальше стояти при засадах абсолютної справедливости, як того докази дала також і теперішна сесия ческого сойму при нагоді трактованя справи німецких мандатів. Також вибір пос. Верунского членом виділу краєвого есть доказом справедливости Чехів і виразом засади рівної вартости обох народів. Абстиненция Німців перешкодила Молодочехам в наміреній зміні ординациї виборчої до сойму, на основі котрої вірноконституцийна більша посїлість одержала би була в соймі і в краєвих институциях відповідну репрезентацию. Розпорядженя язикові суть першим кроком на дорозї, по котрій можна буде вдоволити справедливі права народів австрийских.

Нинї збирає ся підкомітет німецких мужів довіря в цїли уложеня жадань німецких. Наради мають тревати два днї, відтак наступить повне засїдане мужів довіря, а потім аж буде цїлий еляборат предложений до принятя поодиноким клюбам лївиці. Оголошене єго наступить мабуть на Зелені сьвята латиньскі.

Бюро Райтера доносить з Вашінґтону, що тамошний департамент державний дістав в спосіб не урядовий вість, що в урядах для справ заграничних Анґлії, Франциї і Німеччини назбирали ся значні жаданя відшкодовань піддaних анґлійских, францускихі німецких, котрі жили на острові Куба підчас повстаня. Кошти ті мусїли би заплатити Сполучені Держави, хоч треба увзглядити, що така заплата завиcїла би лиш від доброї волї Сполучених Держав. Жаданя згаданих відшкодовань відносять ся до страт, які потерпіли властителї через ушкоджене їх плянтаций і инших власностий.

Новинки.

Львів дня 16-го мая 1899.

— **Ц. к. Намістництво** надало презенту на опорожнену греко-кат. парохію цїсарского наданя вФерескули о. Ант. Левицкому, дотеперішному пароховиi в Хомякові.

— **З перемискої епархії.** Завідательства одержали оо.: Волод. Гоцкий в Чаплях і Алекс. Брок в Більчи горішнім. — Сотрудництва одержали оо.: Ор. Гнатишак в Вовчи долїшній, Як. Яхно в Вербіжи, Мих. Юзьвяк в Самборі і Стеф. Мацюрак в Тисовій.

— **Іспит з жіночих робіт ручних** відбуде ся перед комісиєю іспитуючою в Сокали дня 26-го червня с. р. Кандидатки, що служать при школах публичних, мають внести поданя через ц. к. Ради шкільні окружні, инші впрост до дирекциї ц. к. семинариї учит. в Сокали, найдальше до 10-го червня с. р. До поданя належить долучити: 1) метрику хресту в доказ, що кандидатка скінчила 18 рік житя; 2) сьвідоцтво здоровля, виставлене ц. к. повітовим лїкарем; 3) сьвідоцтво укінченої

---

7)

В БОРІ.

(З польского — Адольфа Диґасиньского.)

(Дальше).

Знаємо, що вже в початках грудня пізним вечером і в ночи долїтали до Орлової Волї протяжні вовчі голоси, немов жалібні, немов тужні. Почули то всї насамперед пси і починали неспокійно уїдати, інакше як звичайно. Робив ся гамір в цїлім селї, а серед тишини давали ся чути лише песячі голоси і далеке вовче вите. Бриско ставав тодї немов до бою, опускав луковато хвіст до землї і виріжнював ся в тім хорі грубим голосом.

Щож то за єство, котрого всї боять ся? Мусить бути страшним зьвіром? Часом тих, що їх найбільше ненавидить ся, найбільше переслїдує ся. Вовк єсть лиш сильний, мудрий, витревалий, сьмілий і загартований. Доганяє бистроногу серну, поборює страшного дика і не сходить з дороги чоловікови. А однако то свояк пса, найбільшого людского повірника і заушника! Лише що він має грубший карк і більше твердий. Він колись певне загине, а тодї люди віддадуть єму справедливість в лїтературі; тимчасом треба з ним бороти ся.

Снїг сипав великими платками, небо було чорне; в околицях Забраньскої Буди, поміж гущавиною бору продирало ся поспішним ходом четвероножне єство з пушистим і в долину спущеним хвостом, з наставленими кінчастими ушима, з сьвітячими, скісними очима, з головою закінченою остро і осадженою на грубій шиї. Був то малий вовк, один з звичайних мешканців нашого бору. Вибіг на полянку в якімсь нервовім неспокою, блиснув довкола очима, обнюхав грубу сосну, присїв на задних ногах, підніс в гору писок і післав під облаки один протяжний голос „Гуууу!" Послухав відгомону, що розбивав ся по борі в нічній тишинї, а відтак почав вити на добре. Тут і там відозвали ся подібні голоси, а коли одні з них мовкли, починали инші заводити знов ту сумну пісню. Не знаю, чи то були голоси любови, чи ознака голоду; може — оклики війни, яку вовчий рід виповідав сьвітови.

Недовго потім прибіг инший вовк: блиснув в корчах очима, поглянув хвильку, присїв напротив виючого свояка і почав єму второвати. Небавом з'явило ся більше співаків, і лїс загремів від витя, яке мусїло проймати страхом кождого, хто не був вовком. Колиб тобі прийшлось по людски відчувати і осуджувати вовче вите, то мусїв би ти признати, що в нїм дрижить розпука, чи охота мести, яку викликує може огірчене задля надто твердої, незавидної долї. І чомуж би вовк не мав відчувати своєї недолї? Може єї й відчуває, але єсть сильний і з'умів богато знести. Звичайно, як кожде преслїдуване єство, гонене з усїх сторін.

Тепер пустила ся в похід цїла громада вовків; позаймали они в лїсї ріжні зьвірячі шляхи і подїливши ся на поменші віддїли, перешукували бір. Наразі один з вовків задержав ся, наслухував уважно, відтак почав нюхтїти, розглядати ся уважно по снїгу і тихонько підходити до корчів; прочі єго товариші якби розуміли о що іде, розбігли ся на всї сторони і ланцухом окружили корчі довкола. То був один род вовчих ловів, подібний до татарского танцю. В корчах дав ся чути нагле шум, якийсь заколот; видко слїджена і осаджена жертва замітила, з ким має до дїла. В величаньских підскоках вибігли з корчів дві серни і кинули ся на вовчий ланцух, що ще не цїлком був замкнений. Котрийсь причаєний вовк поскочив до них, але дістав такий сильний удар ногою в голову, що стратив на хвилю притомність і завив скажено, а звідусїль дали ся чути хоркіт, клацане зубами і люте ворчанє. Ті голоси полетїли через тихий бір і були мисливским окликом для инших вовків, що волочили ся на якім милевім просторі по лїсї і по дорогах. Всьо закипіло. Одна вовча громада пігнала за сернами в слїд, инша летїла з боку, забігаючи гоненим дорогу.

Серни вибігли на рівну дорогу, гнали ледве дотикаючи землї; був то радше лет ніж біг на ногах. Але в віддаленю по обох сторонах дороги вже два вовки присїли до землї і ждали на сполошені жертви. Цап гнав перший, мчав ся стрілою; не здержалаб єго ніяка перепона, перескочив би вали, пропасти, погиб би, але нічого не здужалоб здержати єго вже в тім бігу. Ледве о довжину тїла полинула ся за ним коза. Він перший з дїйстно мужескою відвагою кинув ся між два вовки, доткнув землї і як куля перелетїв понад отвореними писками, легко відбив ся від землї і

школи виділової або науки приватної; 4) сьвідоцтво моральности, наколи кандидатка не служить при школї публичній: 5) виказ материялу наукового, перерobленого до іспиту. Жіночі роботи ручні, виконані кандидатками власноручно. належить предложити при устнім іспиті.

— Загальні збори філії „Просьвіти" в Коломиї відбули ся дня 5-го мая с. р. під проводом Вп. Поляньского проф. гімн. при значній участи так місцевих як і замісцевих членів, переважно селян-хлїборобів. з попередно оголошеним порядком дневним. До нового виділу війшли: Вп. п. Володимир Глиньский радник ц. к. суду яко голова, Леонтий Кузьма проф. гімн. яко заступник голови, Іван Гомик яко секретар, о. Ал. Русин з Корнича. Василь Дутчак з Коршева, Андр. Дмитренко з Сопова і Роман Ґудзяан з Черемхова яко виділові, а о. Теодор Куриляк, проф. Раковский і Ол. Печерский яко заступники виділових.

— З Богородчанщини пишуть нам: Дня 13 с. м. трисла обильна струя нафтова в закопі товариства „Мархвицкий Берггайм і С-ка". Не було готових резервоарів, тому трохи поплило з водою, а дещо жиди попапали; решта лишила ся в наборзі зготовлених ямах. То вже друга місцевість, де тому товариству удало ся дошукатись нафти. Перед кількома тиждпями найшли нафту в Битькові, також в богородчаньскім повіті.

— Пятнистий тиф в Дідилові лютить ся там. як відомо, вже звиж два місяці і годі его викоренити, хоч навіть Намістництво що два тиждні зсилає своїх асистентів. Дивне то, що тепер, при теплих весняних днях, тиф набирає острійшого характеру, а случаї смерти як і число недужих збільшають ся. Майже кождого дня прибуває по 6 до 10 хорих; загальний стан не спадає понизше 50 до 60 недужих. Признати треба, що делеговані лікарі докладають всїх заходів. щоби лиш побороти сего страшного ворога людского здоровля.

— Родинна драма. З Дрогобиччини пишуть: Сеї середи заколов в Мединичах селянин з Горуцка свою жінку і скалічив еї любаса. Про сю пригоду оповідають так: Щось перед 12 роками оженив ся він, але жінка не сподобала собі з ним, утекла від него і пристала до иншого. Не могучи наклонити жінку до повороту, приняв той селянин і собі любовницю в хату, а щоби еї обезпечити, записав їй ґрунт. Однак коли по якімсь часї законна жінка вернула ся до него, то приняв еї, хоч прийшла з дитиною, і записав ґрунт на неї, а любовницю відправив. Але законна жінка не довго поводилась чесно і найшла собі знов любовника. Чоловік не міг того стерпіти і мстячись на любовнику, пустив его хату з димом. За те засуджено его на 8 літ вязниці. Відсидївши кару, застав він свою жінку з двома дїтьми неправого ложа, уживаючу его ґрунт. О той ґрунт і о еї поворот під стріху законного мужа почав ся в Мединичах процес і в середу (9 мая) скінчив ся для того селянина некористно. По розправі найшли ся він, обжалована і еї любас в коршмі і там попросив чи зажадав він, щоби ему жінка купила горівки, а коли она того зробити не схотїла, виняв з холяви ніж і ударив еї в серце а еї любаса в бік. Жінка вийшла з коршми і упала нежива, а любас еї зомлів. Виновника розоружено і схоплено.

— Молоді розбишаки. У Відни витворила ся шайка молодих розбишаків під проводом 10-лїтного хлопця Клими. Належали до неї однолїтки Ґустав і Антін Новаки та якийсь Ґрін. Жертвою їх розбишацтва були школярі народних шкіл. Молоді розбишаки уставили ся за муром двірця зелїзниць державних і напали на вертаючих зі школи Каданїка і Фрідля. Фрідель не мав гроший і его пущено, а Каданїка обобито і здобуто на нїм — два крейцарі! На крик побитого хлопця половили прихожі многонадійних хлопців і віддали в руки поліції.

— Намірене самоубийство. З Черновець доносять: В суботу о годині $8^{1}/_{2}$ рано скочив з моста до Прута комісар скарбової дирекциї Мих. Мазуркевич. Сторожник мостовий Брунецкий кинув ся зараз за нещастним у воду і з напруженем всїх сил дотягнув его до берега, де привели потапаючого до житя. Поліцийно-лікарска комісия сконстатувала у самоубийника помішане ума і веліла перевезти его до шпиталю.

— Пожежа на корабли. З Одесси відбив на днях від берега корабель Азівского товариства „Батум" та поплив в напрямі кримско-кавказкої лїнії. Недалеко від берега явив ся на нїм сильний огонь по тій причині, що малий хлопець перевернув через неосторожність лямпу на покладї. На приказ капітана Юркевича вернув корабель сейчас до берега, де портовий заряд завізвав огневу сторожу. Она ужила винайдених недавно в Америцї шоломів та панцирів безпеченьства. Один сторож, бувший моряк, спустив ся в шоломі до тунелю наповненого димом та придавив огонь. Одна тамошна часопись пише, що пожежа наробила великої шкоди та що всї річи подорожних на корабли згоріли.

— Смерть від баґнету. На Гернальскій улици у Відни погиб дня 12-го с. м. в колотнечі з жовніром кореспондент італїяньского журнала Антоніятті. Ішов він пізним вечером з каварнї та потрутив мимохіть вояка, що ішов з своєю дївчиною. Жовнїр став сварити ся, зняв бучу і обидив Антоніяттього. Обиджений підніс палицю. але в тій хвили виймив жовнїр баґнет і так поранив Антоніяттього, що той помер по кількох хвилях. Жовнїрови удало ся утечи і аж на другий день арештувала его поліция. Єсть то резервіст Франц Фріч, слуга при патольоґічнім інститутї віденьского універститету. Арештований признав ся до вини.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і виховане.

Добрі ради.

— Кілька слів про годоване худоби зеленою пашею. (II.) Зелена паша має в собі богато води, а зьвірята через то набирають в себе більше води як при сухій паші, худнуть і волос вже не так блищить ся, доки аж не привикнуть. Длятого повинен бути повільний перехід від сухої до зеленої паші; треба з початку давати зелену пашу лиш з сїном або з соломою. При годованю самою зеленою конюшиною марнує ся також богато паші, бо худобина не може стравити всїх тих білкових творяв, які суть в молодій конюшині і они виходять нестравлені, не ужитковані. Часами через то, що зелена паша єсть труднїйше стравна, чим довше стоїть і що корови н. пр. при частім зміньованю паші, одну їдять менше, другу більше, і видаток молока буває дуже неоднаковий, корови дають иноді менше молока; в таких случаях добре давати коровам макухів. Коли годує ся зеленою кукурудзою, то треба ще конче додавати ґрису або иншої паші, длятого, що кукурудза має в собі дуже мало білковини. Дальше трудність при годованю зеленою пашею єсть само переховуване зеленої паші через довший час. Трава і конюшина сьвіжо скошені загрівають ся на купі, а худобина не хоче тогди їсти. Длятого треба зелену пашу заедно сьвіжо косити і звозити, она не повинна бути анї зівяла анї мокра від роси і дощу. Коли треба пашу держати довший час або звозити в дощ, то треба еї

знов в підскоках гнав, мчав ся, а за ним валила товпа скажених ловців. Але вірна его товаришка не могла дорівнати ему в хоробрости і силї. Вид вовків заступаючих їй дорогу, наполохав еї нещастну і відбив від боку супруга; кинула ся між дерева і гнеть стрітила завзятих наганячів, котрі з боку вели витревало облаву; знов зміщала ся і завернула на дорогу, але тут як раз мала за собою купу розяренних ворогів; ще звернула в бік, скочила, коли на горлї почула страшні вовчі зуби; з цїлих сил потрясла тягарем убийника і упала, бо вже еї зуби з усїх сторін торгали, а дикий вереск ловців второвав страшним еї мукам. Роздерте в миг ока на кусники тепле тїло сталось тепер предметом завзятої борби між згідними доси хижаками. Кождий з них рвав, жер, давив ся і чим скорше поликав, аби сильнїйший не відобрав ему смачного кусника. То его, що вже проковтнув, що замінив на себе самого.

А що-ж стало ся з цапом, еї другом?

Его знов гнали инші громади вовків що волочили ся по лїсах. І він десь конче мусить погибнути, як не зараз, то до години, бо такі мисливці не легко покидають висліджену добичу... Напружає сили і жене, чує, що ноги під ним умлївають, що мусить звільнити в бігу... За хвильку може упаде, а вовки, хоч в тій хвили далеко від него, прибігнуть небавом і розідруть. Вибіг на якусь обширну площу, задержав ся: чує добре, що має повно ворогів за собою і по боках. Треба скористати з того обширного, білого поля і на рівнинї пробовати утечи. Отже кидає ся в ту сторону, де видко вільне місце від ворогів, де кажуть ему очи, що ще лиш там зможе спасти ся. Поскочив скоро, спершу попав в заміть, але вирвав ся з неї рештою сил, біжить дальше і під ногами чує якусь дивну перепону, не може і п.. ноги совгають ся... сніг чим раз менший, а перед ним вичищена гладка площа леду. Вертати? Як ліхтарні сьвітять вже довкола блискучі очи ворогів. Зриває ся, кидає собою з розпукою наперед і паде. Ще зриває ся і ще паде.... А вовки завили і товпою валять до него. Він вже не може встати на ноги, від морозу костеніє его розігріте бігом тїло... Видав голос тревоги, голос пронизуючий і ударив головою о тверде зеркало леду. Може хотів запасти ся під землю, може призивав голосом яку незнану собі силу на поміч. На его голос розпуки відповіли численні голоси скаженої лютости, товпа прибувала чим раз близше, з отвертих вовчих пащах бухали клуби пари. Він бачив то всьо, чув, а був безсильний. Люта ти, природо!... Вскорі одно житє більше пішло на користь сильнїйших в лїсї.

То була лиш одна ніч, а кількож таких ночий і ще страшнїйших бувало в лїсї! Атже борби голоду і борби любови лунали тут безнастанно. Заедно переливало ся житє з одних орґанїзмів в другі, а які чувства супроводили ті подиї!

Упав з неба ще більший сніг і присипав поле борб, могильною плахтою покрив слїди крови і рештки тих, що полягли в борбі о житє. Мир їм всїм!

Знов вхопили тріскуючі морози і знов всїм жити було тяжко, вовкам — також.

Єсть в нашім лїсї звістна нам стара дубина; серед неї знаємо полянку, довкола обсаджену гущавиною, як ковніром; на тій полянцї стоїть той дуб, такий хороший, такий великий, що міг би послужити за осередну точку для тайн якої старинної релїґії. То прадїд дубів лїса, наочний сьвідок кровавих борб, які від віків зводились в борі. Перехрещували ся на тій полянї численні дороги лїсних зьвірят. Однако видко не лише самі зьвірята ходили по тих дорогах, бо ось, кілька днів по описаних пригодах вовків з сернами, перед самим смерком, висунув ся з гущавини на полянку чоловік, одїтий в вовчий кожух, в лисячій шапцї на голові, з рушницею в руках, з торбою на рамени, з псом при ногах; ішов осторожно як вовк, кидаючи довкола себе бистрі погляди. Вийшов на полянку, підступив до дуба, обтоптав обережно довкола слїд, так, що людскої стопи не було знати на снїгу, всадив пса до торби і вдер ся поміж конарі розлогого дерева. По якійсь хвили можна було чути в середині дубового пня як хтось поволи зсунув ся чи сходив на долину. Отже хоч той дуб не був храмом поганьского божества, то був осідком чоловіка.

Грубий, спорохнавілий пень творив в долинї при коріню обширну комнату, в котрій можна було не лише стояти або сидїти, але лягти і вигідно протягнути ся. Господар тої дивної хати, досягнувши ногами землї, вистеленої мохом, пустив пса з торби, опер рушницю о стїну дерева, також обложену грубо мохом, повісив торбу, взяв в руку високу жердку з великою вязанкою моху і заткав в горі отвір в пни, куди через конарі дуба присьвічувало досить погідне небо. По тій роботі ляг мовчки на землю, накрив ся якоюсь зьвірячою шкірою і так в мосї захований, з псом простягненим в ногах, заспув.

Та сама шайка вовків, що перед кількома днями устроїла лови на серни в части лїса, званій Забраньскою будою, волочила ся нинї в ночи в тих знов сторонах, поділена на кілька громад, що перешукували ліс довкола, одна громада недалеко від другої. Одну громаду, зложену може з двайцятьох голов, вів по зьві-

розкинути на продувнім місци, найліпше на якім підвисшеню зробленім з лат або плетеної ліски. Коли зелена паша мокра, то треба еї мішати з соломою і аж по якімсь часі по годованю поіти худобину.

— Гарбузи і дині мають в господарстві велике значінє і длятого не треба їх маловажити. Дині дають смачну страву для людий, їх можна квасити подібно як огірки або робити конфітури в подібний спосіб як із всіляких ягід. Гарбузи мають важне значінє для годівлі свиний а зерната з них дають дуже смачний олій. Гарбузи і дині потребують доброї і пухкої землі а в часі посухи треба їх і підливати. Они важні ще й длятого, що їх можна садити поміж иншими ростинами н. пр. в кукурудзі.

Всячина господарска.

— Штучні способи біленя або бліхованя пряжі і материй. В домашнім господарстві, у фабриках полотнянних, вовняних і шовкових виробів, в заведенях для праня і чищеня біля та старої одежи, в красильнях і т. д. білять або бліхують слідуючими средствами: 1) Сіркою бліхує ся шовк і вовну та шовкові і вовняні вироби і соломяні капелюхи. До сего уживає ся скрині, котру можна щільно замкнути. В горі на лісках розвішує ся на ній змочені предмети до бліхованя а на долині запалює ся на камінній або бляшаній мисочці сірку; материя призначена до бліхованя мусить висіти в сірковім димі 24 годин. При сім бліхованю треба бути осторожним, бо дим з сірки есть шкідливий, отже не можна того робити в хаті. — 2) Хлоровим вапном білять ростинне волокно, отже пряжу і вироби бавовняні, з лену і конопель. До бліхованя розпускає ся хльорове вапно в трошки води; тогди зробить ся насамперед замішка, відтак доливає ся більше води, щоби вапно в ній добре розпустило ся і зробило ся з него ніби молоко. Коли підстоїть ся, зливає ся воду зверха і уживає ся еї до бліхованя. Хльоровим вапном можна легко збавити пряжу чи полотно і длятого треба мати добру практику в сего рода біленю. — 3) Надманґанокислим калї (Kali hypermanganicum) можна білити всілякого рода пряжу. — 4) Водою Жавеля чистять ся і вибирає ся всілякі плями на одежи, а також уживає ся до праня і біленя платя.

Воду Жавеля (Eau de Javelle) робить ся так: В камінним моздірі (а коли нема, то в макітрі) розтирає ся 8 частий хльорового вапна у 40 частях воды (на вагу, н. пр. 8 дека хльор. вапна а 40 дека води), щоби зробила ся делікатна замішка, відтак додає ся ще 20 частий води і зливає ся до великого камінного горшка, щоби мішанина череч ніч підсіла ся і очистила ся. На другий день розпускає ся в 40 частях кипятку 10 частий соди і до сеї мішанини вливає ся чистий розпуск хльорового вапна, причім заєдно мішає ся. Мішанина та зробить ся мутна, а коли підсяде ся і зробить ся білий осад, треба чистий розпуск зілляти до фляшок аж під сам корок. Єсть то слабо зеленаво жовта вода, котру чути слабо хльором, а котра має в собі около 2 прц. хльору і називає ся водою Жавеля.

— Маса до воскованя підлоги. Взяти 25 дека воску, 10 дека соди, 15 дека окру, 10 дека паленої сиени (Terra di siena) і 20 дека дощівки, заварити в зелізнім горшку і ще теплою тою масою запомочию пензля помастити підлогу. Коли висхне, треба вищіткувати, відтак натерти підлогу воском і ще раз вищіткувати на чисто.

Переписка господарска.

Питаня.

(Просимо о відповідь з круга наших читателів.)

Максимко в Т.: Прошу подати заголовок книжки о управі чорної мальви (Althaea rosea var. nigra). — **С. Рож в Бер.:** Чим вивабити плями з плісни на кольорових сукнях а чим пляму з чорнила на білю?

Відповіди.

Маланка у Львові: Пляму з білої кави на одежи можна вивабити в той спосіб, що намащує ся пляму ґліцериною, а відтак мочить ся чистий білий платок в теплу дощівку і витирає ся пляму; наконець відпрасовує ся матерню зелізком з відворотної сторони.

Максимко в Т.: 1) Специяльна книжка о управі чорної мальви нам не звістна, длятого ставимо повисше питанє, може хтось з наших читателів дасть на него відповідь — 2) Докладного поученя о очкованю рож і їх плеканю по пересадженю не можемо подати, бо на то треба би писати зараз хиба цілу книгу. Добре би було, як би Ви постарали ся о яку книжку о управі рож, але звертаємо увагу на то, що найліпші того рода книжки суть лиш в німецкім язиці. Впрочім можемо лиш ось що сказати: До очкованя рож треба мати пеньки дикої рожі (Rosa canina), котрі або умисно на то виводить ся із зерна в городі, або вишукує ся і викопує ся там, де дикі рожі ростуть. В першім случаю треба уміти виплекати, в другім вишукати і викопати відповідний пеньок та переховати его аж до часу очкованя. Очкує ся в червни або в липни аж до вересня, коли кора добре відстає від дерева. На 14 днів перед очкованем треба всі вітки на дичці повідтинати, а лишити все лиш 3, щоби тягнули сокп. Очкує ся або на самім пни або на пагінци близько пня в той спосіб, що розтинає ся кору вздовж а відтак на горішнім кінци розтятого місця впоперек в виді букви Т. В той спосіб зробить ся з кори на пеньку два клинці, котрі треба відогнути. Відтак з благородної галузки витинає ся очко з корою в виді трикутника і закладає ся під згадані повисше клинці на дичці. Опісля обвязує ся ликом так, щоби лиш очко виглядало. Звичайно приливає ся два очка, щоби з них бодай одно приймило ся. При очках лишає ся кінчики обтятих листків. Коли до яких трох неділь ті кінчики відпадуть, то знак, що очко росте; коли же кінчики держать ся і засихають, то знак, що очко згинуло. В червни очкує ся на пускаючі очка, в липни аж до вересня на дрімучки (дрімаючі очка), котрі аж слідуючої весни добре розвивають ся. Рожі очковані на дрімучки ліпше зимують. Що до плеканя рож по пересадженю, то треба зважити насамперед то, коли їх пересаджувало ся: чи під зиму, чи на весну. Під зиму вкриває ся землю доокола рожі мервою. Пеньок можна вкривати соломою або пригинати до землі і закопувати. З весни треба підливати а пеньок обложити мохом і скраплювати, щоби не висихав. Ширше годі нам розписувати ся, бо як видите, вже відповідь на одно Ваше питанє заняла тілько місця, а Ви поставили чотири, взглядно аж шість, бо в двох питанях по два разом. Длятого на послідні ще зачекайте.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

☞ Звертаємо увагу на друкарскі похибки в попереднім части господарскій а іменно: У „Всячині господарскій“ повинно бути сказано: „Звичайна кульбаба“ а не „кульба“. — Розпоряджене цісарске о нищеню зарави на свині обовязує від 19 мая с. р. а не від 10 мая, як хибно подано в попередних вістях господарских.

Стан засівів. З Богородчаньского доносять нам, що там весна красна а стан озимини і ярин та иньших плодів прехороший.

— Ціна збіжа у Львові дня 15 мая: Пшениця 8·30 до 8·50 зр.; жито 6·50 до 6·70; овес 6·25 до 6·50; ячмінь броварний 6·50 до 7·—; горох до вареня 6·50 до 7·—; вика 4·80 до 5·30; бобик 5·— до 5·25; гречка 6.75 до 7.25; конюшина червона галицка 45·— до 55·—; біла 30·— до 50·—; тимотка 17 — до 20·—; шведска 40·— до 55·—; кукуруза стара 5·20 до 5·35; хміль —·— до —·— ріпак 10·— до 10·50

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 16 мая. Вчера по полудни відбула ся довша рада кабінетова, на котрій раджено головно над справою угоди з Угорщиною.

Гаґа 16 мая. Перше засідане конференції мирової відбуде ся дня 18 с. м. о 2 год. по полудни.

Гаґа 16 мая. Нунций Тарнассі на припорученє кардинала Рамполі виїхав звідси до Люксембурґа.

Париж 16 мая. Після ґазети „Univers“ видав хіньский цісар розпорядженє, в котрім признає католицку віру за дозволену в цілій державі і потверджує француский протекторат зі всіма привилеями.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий**

рячім шляху, куди ішов перед трема годинами чоловік — провідник-вовк, висший і сильнійший від иньших. Здавало ся, що ті зьвірята біжать тепер за слідами чоловіка, що спав в дубі. Коли провідник мав вже вийти з гущавини на поляну, задержав ся нагле, немов би щось побачив, почув, чи завітрив; навіть трохи похилив ся, кидаючи в сторону дуба прошибаючи погляди, а при тім пильно наслухуючи. Ціла громада менше більше наслідувала его і торжественно мовчала.... Провідник обережно почав висувати ся з гущавини, ставляючи легко ногу за ногою, як пес, що підходить до заяця. Коли вкінци вовк прийшов до дуба, почав его довкола обнюхувати, але нагле відскочив, бо в середині пня щось воркнуло. Задержавший тепер в віддаленю яких десять кроків ціла громада вовків з наставленими ушима і сьвітячими очима вдивлювала ся в дуба недовірчиво. Вкінци один з них присів на задні лапи і завив, деякі вовки завили з ним разом. Небавом надбігла инша громада; з усіх сторін з гущавини показували ся вовчі голови. Вовки чим раз дужше вили.

Хто би був приглянувсь добре пневи дуба, побачив би, що на тім пни був отвір величини курячого яйця, немов випорохнавіле дупло, сховане досить незначно серед моху. З того отвору висунув ся тепер збитий клубок моху, видко затичка, котрої не можна було втягнути до середини. Імовірно господар дубової хати приглядав ся виючим вовкам, може обчисляв їх скількість. На викинений клубок моху вовки кинули ся люто, вирвали его собі з писків, харчали і скреготали зубами та порвали его на дрібні части і розкинули. Відтак з вереском і завзято уїдаючи прискочили до дуба, дерли ся на него передними лапами, зубами лупали кору і надгризали дерево; але старий дуб, хоч в середині порохнавілий, показував ся за твердий для вовчих зубів. Був величезний крик і страшна завзятість зьвірів, котрі очевидно почули в дубі чоловіка і пса. Обступили дерево, кидали ся на него, обнюхували, гризли его від долини, а деякі почали відгрібати ногами сніг і копати землю, але замерзла земля була тверда, а від землі ще твердше було корінє дуба.

На небо зійшов ясний місяць, лютий мороз потиснув коло півночи, вовки ставали чим раз завзятійші. Мешканець дуба чув ся видко безпечним в своїй хаті, бо довгий час зносив дуже спокійно той скажений напад. Однако коли вовки вже кілька разів, хоч дармо кидали ся на дерево, коли цілком обгризли кору при споді дуба, тоді утомлені знов посідали і розпочали страшенно заводити. Вите притягало чим раз більше вовків з ліса. З вікопця в дубовім пни гукнули майже рівночасно два вистріли.... Тяжко було би описати замішанє, яке настало в вовчій громаді. Один вовк поцілений кулею, чи сіканцем, почав кидати ся по снігу, як в танци, а при тім вив і скавулів з болю. Ціла громада кинула ся на него і в миг ока роздерла раненого на дрібні кусники, а відтак ціла та розлючена товпа хижаків зробила новий, скажений приступ до дуба, о много сильнійший від попередних. Вовки збили ся тепер довкола дубової твердині так тісно, що один стояв другому на карку, лише щоби дістати ся до дуба і гризти его острими зубами. Дуб, хоч який великан, а однако хитав ся і тряс при тім нападі.

(Дальше буде).

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).